

Skabb

Skabben er en midd. Den blir ofte overført i forbindelse med seksuell kontakt og kan periodevis være utbredt i mange ungdomsmiljøer.

Av Dr. Helge Bengtsson

Livssyklus

Den voksne skabben er 0,2 - 0,4 mm lang. Hunskabben kan legge ca. 50 egg på 1 - 2 måneder. Utviklingstiden for egg, larver og nymfer er ca. 14 dager.

Spredning

I Norge smittes vi bare ved hudkontakt - hud mot hud. Skabben kan i vårt klima ikke være i live på gjenstander - den dør i løpet av noen timer i romtemperatur. I tropiske land er det annerledes. Skabben smitter ved hudkontakt f.eks. ved seksuell kontakt eller ved å holde hverandre i hånden. Hudkontakten ved håndhilsing er for kortvarig til skabbspredning. Personer som går i samme skoleklasse eller som arbeider sammen smittes ikke, med mindre hudkontakten finnes - kort sagt: man må "holde av" hverandre for å bli smittet.

Når et skabbdyr forflytter seg fra en person til en annen vandrer det til et sted på kroppen som det "liker". Skabben trives spesielt godt på steder med tynn hud uten for mye hår og talgkjertler. Den finnes ofte på hender, håndledd, magen, penis og føttene.

Hos voksne og store barn finnes den aldri i ansiktet eller andre steder på hodet. Hos mindre barn som har tynnere hud finnes den overalt. På de steder den velger borer den seg ned i huden. Den graver en gang i huden på 4 -6 mm, som den oppholder seg i resten av sitt liv. Der legger den alle sine egg.

Oppdagelse

Skabb gir stor kløe over hele kroppen og altså ikke bare der hvor dyret er. Hvis det er første gang man får skabb kan det gå 1 - 2 måneder før kløen kommer.

Har man hatt skabb tidligere kan kløen komme i løpet av noen timer. Ofte vil flere i familien klø ettervert som flere blir smittet. Hvis midten forblir ubehandlet vil dette utvikle seg eksem på flere steder pga. oppkløring.

Kløen kan ofte ødelegge nattesøvnen. Legen vil se etter gangene og dyrene med et forstørrelsesglass, så det kan bekreftes at det er skabb.

Lokalisasjonene

Behandling

1. Innsmøringen skal skje på tørr hud. 8-24 timer etter innsmøringen kan det bades som avslutning på behandlingen. Hvis det blir nødvendig med bad innen det har gått 8 timer må innsmøringen gjentas.

2. Dosering:

Voksne og barn over 12 år: opptil 1 tube med Nix.

Barn 5-12 år: opptil 1/2 tube med Nix.

Barn 1-5 år: opptil 1/4 tube med Nix.

Barn 2 måneder -1 år: opptil 1/8 tube med Nix.

Barn 0-2 måneder: påsmøres over hele kroppen med Eurax krem 1 gang daglig i 3 dager.

Barn opptil 12 år: smøres også i hodebunnen, ansikt og nakke

Gravide: bruker Eurax krem 1 gang daglig i 3 dager.

3. Alle i familien som bor på samme sted behandles med Permethrin (Nix). Alle skal behandles. Både de som har symptomer i form av kløe, og de som ikke har symptomene. Behandlingen bør skje samtidig for alle. Kjæreste til pasienten utenfor familien bør også behandles samtidig.

4. Sengeklær, undertøy, pyjamas osv som har vært i bruk innen behandlingen (innen de siste 24 timer) vaskes. Derimot behøves det ikke å gjøres rent i skap og skuffer eller vaske klær som er i skapet.

5. Kløen etter skabbinfeksjonen kan ofte fortsette 3-5 uker etter behandlingen. Dette er ikke et tegn på at behandlingen ikke har hjulpet. Kløen kan motvirkes med vanlig krem eller medisinsk salve.

6. Skabb er en vanlig smittsom hudsykdom som kan ramme personer i alle aldre. Den smitter gjennom langvarig hudkontakt, altså ikke gjennom håndtrykk og lignende.

- Skabb har ikke forbindelse med dårlig hygiene!
- Husk at alle i familien skal behandles samtidig!
- Hvis Nixkremen er utsolgt kan Benzyl-Benzoat oppløsning brukes.

Skabb kalles for frnat på dansk.

Ta vår test og se hva du vet om kjønnsvorter.

